

PLAN RADA EKO FORUM-a ZENICA za 2018. GODINU

S obzirom na potrebu obezbjeđenja preduslova za finansiranje djelatnosti EKO FORUM-a redosljed u predviđenim aktivnostima rada se treba prilagoditi trenutnoj situaciji pa bi zadatke mogli poredati kako slijedi.

- 1.** Obezbjeđivanje finansijskih sredstava za pokrivanje troškova zakupa prostora i plaćanje komunalija i zakonskih taksi, finansijskog servisa itd. Prema ovome, prioritet je pronalazak i realizacija odgovarajućih projekata, pronalazak donatora, eventualno subvencioniranje vlasti i institucija u plaćanju režijskih troškova, i sl.
- 2.** Na području grada Zenice, kontinuirano praćenje stanja okoliša, ekoloških incidenata prvenstveno rada Arcelor Mittala u svjetlu izdate integralne OD i obaveza koju po njoj ima ta kompanija. Bili smo svjedoci velikog broja ekoloških incidenata tokom 2017.g. gdje Federalna inspekcija u Zenici nije radila svoj posao kvalitetno i u obimu koji je nalagala situacije na terenu.
- 3.** Insistirati na pravnom regulisanju rada i položaja deponije Rača, koja trenutno radi bez OD i čiji je status u najmanju ruku problematičan počevši od vlasništva pa na dalje. Rad ovo dijela koji intenzivno koristi Arcelor Mittal se mora pod hitno urediti, pogotovu u svjetlu stalnih incidenata gdje se dešavaju i smrtni slučajevi, mogućnosti pojave klizišta i pokretanja terena i sl.
- 4.** Obzirom da je najavljen početak radova na rješavanju otpadnih voda grada Zenice i da su dobijena kreditna sredstva za ove projekte, pokrenuti i intenzivirati i rješavanje otpadnih voda Arcelor Mittala i Rudnika Zenica, kako bi se ovaj problem kompletno riješio.
- 5.** Kako je pokrenut projekat izgradnje nove toplane za grijanje grada na gas u okviru rješavanja tehnoloških potreba Arcelor Mittala, pratiti ove aktivnosti u toku izgradnje, ugovaranja i instaliranja opreme i izlaznih parametara koji će se postići izgradnjom ovakvog projekta. Parametre koje je obećao AM i isporučilac opreme iz Finske treba kontrolisati i nadzirati, u svjetlu obećanja koja su dali i AM i isporučilac opreme, tim više jer su neka tehnička pitanja EF ostala bez odgovora.
- 6.** Pokrenuti sadnju drveća u zaštitnom pojasu između grada i postrojenja AM; jer se intenzivnom sječom uklonio veliki broj stabala u zoni Nove Zenice, Blatuše, Kanala, Tetova itd. Ovaj relativno jeftin posao bi popravio situaciju u smanjenju količine prašine, smanjenju buke, popravio vizuelnu sliku u graničnim zonama, itd. i sigurno bar malo popravio inače lošu ekološku situaciju u gradu.
- 7.** U vezi popravljavanja situacije u pogledu kontrole i nadzora rada ovakvog kritičnog kompleksa kao što je AM, insistirati u Federalnoj inspekciji u Sarajevu na donošenju kvalitetnog rješenja za grad Zenicu. Pojedinaac prvenstveno mora imati potrebne stručne kvalifikacije a moralne se valjda podrazumijevaju.

8. Pratiti rad na izradi katastra (registra) zagađivača koji se trenutno radi i dati svoj doprinos kvalitetnoj izradi ovog dokumenta.
9. Kontinuirano pratiti ukupno stanje okoliša, ekoloških problema i incidenata, nametnuti kvalitetnu kontrolu eksploatacije svih prirodnih resursa na teritoriji grada i okoline i ograničiti devastaciju koja je kao takva prisutna.
10. Pojačati i intenzivirati edukativno djelovanje prema stanovništvu grada Zenice u cilju razvijanja i podizanja ekološke svijesti, te promovisati princip održivog razvoja.
11. Kroz primjenu i implementaciju trećeg stuba Aarhuške konvencije nastaviti pružati podršku i informisanje pravosudnih institucija i tužilaštava, u vezi podnesenih krivičnih prijava protiv odgovornih lica i kompanija za stanje okoliša u Zenici.
12. Nastaviti i intenzivirati pritisak na vlasti i odgovorne institucije u Zenici, Ze-Do Kantonu i Federaciji BiH da aktivnije, odgovornije i kvalitetnije pristupe rješavanju ekoloških problema, naročito poslije ocjena stanja koje su donijele međunarodne organizacije i institucije.
13. Inicirati doradu postojećih zakona vezanih za zaštitu okoliša, kao i izdavanje novih kojima bi se još decidnije definisali tehnički uslovi i propisi iz ove oblasti, kao što je izrada procjena uticaja na okoliš, rad referentnih laboratorija, osnivanje Agencije za zaštitu okoliša i sl.
14. Intenzivirati zajedničko djelovanje udruženja i organizacija iz sektora Zaštite okoliša gdje je to god moguće, tražiti način i modalitet jačanja pravne podrške organizacijama koje se bave ovim problemima.
15. Pojačati saradnju sa srodnim organizacijama i udruženjima, političkim i ne političkim organizacijama i subjektima, vladinim i nevladinim institucijama kada je u pitanju zaštita okoliša. U sklopu ovoga nastaviti sa podrškom Udruženju za zaštitu rijeke Kruščica kod Viteza.
16. U sklopu podizanja i jačanja svijesti o zaštiti okoliša i ekologiji ukupno, organizovati javne tribune, okrugle stolove, edukativne skupove i manifestacije, pojačati saradnju sa građanskim udruženjima kao što je Forum građana Zenica, a sve u cilju zaštite građana, prirodnih resursa grada Zenice i sire.
17. Sve nabrojane aktivnosti promovisati i na širem planu kad je u pitanju Ze-Do Kanton, Federacija i država BiH.
18. Nastaviti dobru saradnju sa medijima i obavještavati javnost putem elektronskih i printanih medija o aktivnostima EF i poduzetim akcijama.
19. Poseban je zadatak širenje članstva EF prvenstveno među omladinom koja je do sada pokazala skroman interes kada je ova, vrlo važna oblast svakodnevnog života u pitanju. Problem angažovanja mladih i ostalih članova je u direktnoj ovisnosti od mogućnosti obezbjeđenja određenih projekata i na žalost u ovom segmentu šanse za to su vrlo ograničene.
20. Obzirom da je učešće u izradi projekata i jedan od osnovnih zadataka članova EF, potrebno je intenzivirati praćenje raspisanih javnih poziva i konkursa. Vrlo često se kao limitirajući

faktor pojavi uslov za sufinansiranje projekata u određenom iznosu i to iznosi od 10 do 30% sredstava što EF najčešće nije u stanju ispoštovati. Svaki iole ozbiljniji projekat koji traži i određen rad na terenu, ispitivanje ili obradu uzoraka, posjedovanje određene ispitne opreme najčešće dobro premašuje iznose ponuđenih i raspoloživih sredstava pa je to limitirajući faktor kod prijave na ovakve projekte..

- 21.** Intenzivirati saradnju sa međunarodnim organizacijama, udruženjima, fondacijama, vladinim i nevladinim kao i političkim organizacijama, fondacijama i institucijama van teritorije BiH kad je u pitanju zaštita okoliša.
- 22.** Učešće u izradi stručnih studija, zakona i podzakonskih akata (pravilnika, tehničkih propisa i sl.) koji su u vezi okoliša.
- 23.** Intenzivirati aktivnosti na izradi zdravstvenih studija i istraživanja vezano za uticaj zagađenja na zdravlje građana. U sklopu tih aktivnosti pokušati realizovati i projekat “Analiza genotoksikološkog opterećenja stanovništva u Zenici, primjenom citogenetičkih testova”, koji nije realizovan zbog nedostatka sredstava i nedostatka interesa Instituta za zdravlje i sigurnost hrane ZDK.
- 24.** Realizovati projekat podizanja ekološke svijesti kod mlade populacije, na osnovu dodijeljenih sredstava od strane Ministarstva za okoliš Ze-Do Kantona u iznosu od 3.000 KM. To je bio puno manji iznos od traženog, pa u tom obimu treba korigovati i obim planiranih aktivnosti.
- 25.** Pratiti aktivnosti na monitoringu emisija u Zenici, nakon dodjeljivanja dijela opreme i prenosa nadležnosti i aktivnosti na Metalurški institut u Zenici, prema potpisanom ugovoru između Uprave grada Zenica i Metalurškog instituta. Navedenim ugovorom su odbačena mjerenja ukupnog taložnog praha i sadržaja teških metala u njemu, dakle ono što je Institut radio prethodnih 40 godina i što je vrlo bitno kao dokaz za svaki pokrenuti tužbeni proces protiv Mittala.
- 26.** Obzirom da su 15.12.2017.g. objavljene izmjene Pravilnika o monitoring emisija, stekli su se uslovi da se mjere i aromatski ugljovodonici kao benzen, benzo-a-piren, postojani organski polutanti POPs, PCB itd. pa svakako treba insistirati na obavljanju ovakvih mjerenja jer ih je do sada AM svaki put izbjegavao.
- 27.** Ove aktivnosti svakako treba intenzivirati obzirom i na predviđenu izgradnju plinske toplane sa korištenjem VP i koksnog plina., jer isporučilac opreme iz Finske na traženje EF nije dao garanciju na izlazne parametre emisija iz ovog postrojenja.
- 28.** U ovisnosti od odgovora na podnesenu pritužbu na donesenu Naredbu o nepokretanju istrage protiv Arcelor Mittala i odgovornih osoba koju je donijelo Kantonalno tužilaštvo Ze-Do kantona, nastaviti aktivnosti ako bude moguće kod drugih pravosudnih organa

Uprkos neizvjesnoj situaciji sa finansiranjem “biološkog” opstanka EF, očito je previše važnih aktivnosti i zadataka pred članovima pa se nadamo da ćemo uspjeti realizirati planirano.